

Кредит-Рейтинг

а/с 921, Київ, 01024, Україна
тел/факс: +380 (44) 490 2550, 490 2554
e-mail: office@credit-rating.com.ua
<http://www.credit-rating.com.ua>

Рейтинговий звіт KMNP 005 – 008 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Кам'янець-Подільський
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	27.04.2006 р.
Дата оновлення:	07.05.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу м. Кам'янця-Подільського

Кредитний рейтинг міста ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій виконавчим комітетом Кам'янець-Подільської міської ради, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата визначення/оновлення	27.04.2006 р.	26.12.2006 р.	26.06.2007 р.	25.10.2007 р.	06.05.2008 р.	04.11.2008 р.	07.05.2009 р.
Рівень рейтингу	uaBB+	uaBB+	uaBB+	uaBB+	uaBB+	uaBB+	uaBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaBB характеризується кредитоспроможністю нижчою ніж достатня порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжні категорії рейтингу відносно основних категорій.

Прогноз «стабільний» вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Кам'янець-Подільського підтримується:

- збереженням у 2008 році високих темпів зростання обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів: обсяг надходжень перевищує показник виконання бюджету в 2007 році на 30,3%;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків;
- зростанням основних показників економічного розвитку міста протягом 2008 року, порівняно з 2007 роком: обсягу реалізації промислової продукції у 2,0 рази – до 1 148,3 млн. грн., роздрібного товарообороту у 1,4 рази – до 424,6 млн. грн., зовнішньоторговельного товарообороту у 1,9 рази – до 230,3 млн. дол. США, інвестицій в основний капітал на 15,2% – до 322,0 млн. грн.
- покращенням окремих показників соціального розвитку міста протягом 2008 року: зростанням чисельності наявного населення на 1,2% – до 101,2 тис. осіб, зростанням середньооблікової чисельності штатних працівників (без урахування малого бізнесу) на 2,5% до 22,9 тис. осіб та зростанням середньомісячної заробітної плати на 34,9%, до 1 308,4 грн.

Рівень кредитного рейтингу міста Кам'янець-Подільського обмежується:

- подальшим зростанням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої до доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становило у 2007 році – 64,2%, у 2008 році – 73,9% та очікуваним зростання цього показника у 2009 році до 85,6%;
- нижчим на 27,6% за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати у місті у 2008 році за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить близько 80%) та очікуваним уповільненням темпів росту середньої заробітної плати;
- скорочення запланованих обсягів надходжень до бюджету міста у 2009 році внаслідок загальної негативної макроекономічної ситуацією у країні;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури і житлового фонду міста та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення;
- нижчим за середній рівень по країні значенням більшості основних показників економічного розвитку м. Кам'янець-Подільського в розрахунку на одного мешканця за результатами 2008 року.

Резюме

Представлений аналітичний звіт розкриває основні зміни, які відбувалися впродовж 2004-2008 рр. у соціально-економічній та фінансовій сферах міста Кам'янець-Подільського, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Кам'янець-Подільської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2004-2008 рр. наведено у таблиці.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Кам'янець-Подільського за 2004-2008 рр.¹

Показник	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Темп зростання, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	99,4	99,8	100,0	100,0	101,2	101,2
Рівень зареєстрованого безробіття, %	4,0	3,1	2,7	2,4	3,3	139,2
Середньомісячна заробітна плата, грн.	410,3	577,3	744,6	970,0	1 308,4	134,9
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	2,1	1,8	1,1	0,0	0,6	на - 0,6 млн. грн.
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	316,0	331,5	324,5	582,1	1 148,3	199,8
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	56,7	142,2	206,2	215,4	322,0	115,2
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	7,7	7,8	9,0	9,7	11,4	117,3
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	н/д	87,9	82,8	120,2	230,3	191,6
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	27,5	35,5	32,2	32,6	26,2	80,4
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	109,0	176,0	227,7	300,0	424,6	141,5

Джерело: Виконавчий комітет Кам'янець-Подільської міської ради

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

Демографічна ситуація у м. Кам'янці-Подільському протягом 2004-2008 рр. характеризується збереженням позитивних тенденцій до збільшення чисельності наявного населення, що забезпечується його природним та механічним приростом. Станом на 01.01.2009 р. чисельність наявного населення м. Кам'янець-Подільського склала 101,2 тис. осіб, або 7,5% населення Хмельницької області протягом 2008 року зросла на 1,2%.

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведено після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Протягом 2005-2007 рр. у м. Кам'янці-Подільському спостерігалось зменшення офіційно зареєстрованого безробіття та збільшення середньооблікової чисельності зайнятих. При цьому протягом II півріччя 2008 року, у зв'язку з кризовими явищами в економіці України, ситуація на ринку праці м. Кам'янця-Подільського погіршилась. Відбулося суттєве зростання рівня зареєстрованого безробіття – з 2,0% станом на 01.07.2008 р. до 3,3% станом на 01.01.2009 р. (на 0,3 в. п. більше, ніж у середньому по країні), а темпи зростання середньооблікової чисельності зайнятих у економіці міста уповільнилися. Скорочення чисельності зайнятих у II півріччі 2008 року вдалося уникнути переважно за рахунок застосування адміністрацією підприємств та організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу.

Слід зазначити, що застосування адміністраціями підприємств міста вимушених відпусток та неповного робочого дня негативно впливає на обсяг фонду оплати праці у місті. Це, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, що, за збереження вказаних тенденцій у майбутньому, може призвести до її скорочення.

Рівень середньомісячної заробітної плати у м. Кам'янці-Подільському у 2004-2008 рр. був нижчим за відповідний середній показник по країні, зокрема у 2008 році на 27,6%. Незважаючи на те, що протягом двох останніх років темпи зростання середньомісячної заробітної плати у місті перевищували відповідний показник по країні, негативна різниця в рівнях оплати праці у місті та у країні в цілому, не сприяє зростанню доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів, більше ніж 80% якої формує податок з доходів фізичних осіб.

З огляду на найбільшу кількість зайнятих та найвищий рівень оплати праці, бюджетоформуючим видом економічної діяльності у м. Кам'янці-Подільському є «Промисловість», питома вага якої у структурі фонду оплати праці міста протягом 2004-2008 рр. перебуває на рівні 33,0%.

Слід зауважити, що у поточному бюджетному періоді очікується суттєве уповільнення темпу зростання фонду оплати праці у місті, що зумовлюватиметься, передусім, уповільненням зростання заробітної плати у місті загалом та, зокрема у найвисокооплачуваніших видах економічної діяльності.

Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати у м. Кам'янці-Подільському протягом 2004-2007 рр. постійно зменшувався та на кінець 2007 року заборгованість було повністю ліквідовано. У зв'язку з кризовими явищами в економіці України у II півріччі 2008 року, на підприємствах міста виникла заборгованість перед працівниками. Обсяг несплаченої заробітної плати у м. Кам'янці-Подільському станом на 01.01.2009 р. склав 632,0 тис. грн. Співвідношення обсягу заборгованості з виплати заробітної плати з обсягом середньомісячного загальноміського фонду заробітної плати за 2008 рік перебуває на низькому рівні – 2,1%.

Промисловий комплекс міста

Протягом 2008 року діяльність підприємств міста Кам'янця-Подільського характеризується негативним фінансовим результатом (49,0 млн. грн.). Причому проти 2007 року сума збитків зросла у 3,1 рази.

Промисловість є однією з провідних галузей економіки м. Кам'янця-Подільського. Виробничу діяльність у місті здійснюють 151 підприємство, на яких зайнято 7,6 тис. осіб, що становить 33,4% середньооблікової кількості штатних працівників міста без урахування малого бізнесу.

У промисловому комплексі міста протягом 2004-2008 рр. спостерігався приріст обсягу реалізації промислової продукції, при цьому його темпи, здебільшого, прискорювались. Проте у розрахунку на одного мешканця обсяг реалізації промислової продукції був нижчий за відповідний середній показник по країні в цілому.

У 2008 році обсяг реалізації промислової продукції підприємств та організацій м. Кам'янця-Подільського збільшився, порівняно з 2007 роком, у 2,0 рази і склав 1,1 млрд. грн., що у розрахунку на одного мешканця було на 31,9% менше, ніж у середньому по країні. У структурі обсягів реалізації промислової продукції у м. Кам'янці-Подільському найбільшу питому вагу займала продукція обробної промисловості, зокрема, металургії та оброблення металу, машинобудування, харчової промисловості та продукція підприємств з виробництва та розподілення електроенергії, газу та води.

Інвестиції в основний капітал та капітальне будівництво

За рахунок інвестиційної активності промислових і будівельних підприємств та організацій міста обсяги інвестицій в основний капітал у Кам'янці-Подільському у 2004-2008 рр. стабільно зростали, проте у розрахунку на одного мешканця були нижчими за середній показник по країні. У 2008 році у м. Кам'янці-Подільському було освоєно інвестицій в основний капітал загальним обсягом 322,0 млн. грн., що на 15,2% більше, ніж у 2007 році. У розрахунку на одного мешканця вказаний показник на 37,0% був нижчий за відповідний по країні.

Основним джерелом інвестицій в основний капітал залишаються власні кошти підприємств та організацій, крім того, високою залишається питома вага інших джерел надходжень, здебільшого, коштів населення, які інвестуються в житлове будівництво.

Протягом 2004-2008 рр. обсяги введеного в експлуатацію житла в м. Кам'янці-Подільському не мали сталої динаміки. Проте у розрахунку на 1 000 мешканців площа введеного в експлуатацію житла протягом аналізованого періоду постійно перевищує середнє значення по країні. У 2008 році у місті було введено 26,2 тис. кв. м житла, що на 19,6% менше, порівняно з 2007 роком.

Іноземні інвестиції

З початку процесу інвестування в економіку міста було залучено 11,4 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця в 6,9 рази менше за середній показник по країні. У звітному періоді, як і у попередніх роках, найпривабливішими для іноземного інвестування в м. Кам'янці-Подільському залишається промисловість, зокрема машинобудування та інші галузі промисловості.

З метою збільшення обсягу інвестицій, у тому числі іноземних, що залучаються підприємствами міста, Управлінням економіки Кам'янець-Подільської міської ради сформовано інвестиційний портфель міста, до якого увійшли інвестиційні проекти, запропоновані зацікавленими установами міста усіх форм власності, в тому числі за такими напрямками: будівництво нових та реконструкція наявних об'єктів туристично-рекреаційної інфраструктури міста, комплексна житлова забудова та реконструкція житлового фонду міста, будівництво об'єктів дорожньої інфраструктури, розвиток інвестиційних та промислових зон міста, тощо.

Зовнішньоекономічна діяльність

Основою зовнішньої торгівлі м. Кам'янця-Подільського є торгівля товарами. Структурні пропорції зовнішньоторговельного товарообороту у м. Кам'янці-Подільському формувалися у аналізованому періоді під впливом зміни обсягів імпорتنих операцій. Відповідно обсяги товарного експорту підприємств та організацій м. Кам'янця-Подільського у зазначеному періоді поступалися обсягам імпорту. У 2008 році обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій м. Кам'янця-Подільського збільшився, порівняно з 2007 роком, на 91,6% і склав 230,3 млн. дол. США та у розрахунку на одного мешканця було у 1,5 рази менше, ніж у середньому по країні.

З урахуванням того, що у структурі експорту та імпорту підприємств і організацій м. Кам'янця-Подільського переважає продукція металургії та машинобудування, можна зробити висновок, що зовнішня торгівля товарами здійснюється на основі внутрішньогалузевої спеціалізації. Основними підприємствами, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність у м. Кам'янці-Подільському, є ВАТ «Модуль» та ЗАТ «Преттль-Кабель-Україна».

Найважливішими країнами-партнерами у зовнішньоторговельних операціях м. Кам'янця-Подільського є Російська Федерація, Німеччина та Чеська Республіка, питома вага яких у загальному обсязі зовнішньоторговельного товарообороту складає 77,3%.

Торгівля та громадське харчування

Протягом 2004-2008 рр. у м. Кам'янці-Подільському спостерігається стійка тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту торговельної мережі. За підсумками 2008 року обсяг роздрібного товарообороту у м. Кам'янці-Подільському збільшився, порівняно з відповідним показником минулого року на 41,5% та склав 424,6 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця було на 20,6% менше за середній по країні.

Динамічний розвиток торгівлі у м. Кам'янці-Подільському позитивно впливає на наповнення доходної частини місцевого бюджету. Зокрема протягом 2008 року від сплати збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг та ринкового збору до бюджету міста надійшло 3,4 млн. грн., що становить 4,6% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів за відповідний період.

Житлове та комунальне господарство міста

Для міста продовжують залишатися актуальними проблеми високого рівня зносу основних засобів, у тому числі житлового фонду та об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, оновлення яких вимагає значних капітальних вкладень у житлово-комунальну сферу. Крім цього, існує необхідність покращення фінансового стану підприємств, які забезпечують життєдіяльність міста, шляхом підтримки тарифів на житлові та комунальні послуги на економічно обгрунтованому рівні.

Рівень проплати населення за спожиті житлово-комунальні послуги у м. Кам'янці-Подільському протягом аналізованого періоду був вищим, ніж у багатьох інших містах України. Водночас надання більшості видів житлово-комунальних послуг продовжує сплачуватися не у повному обсязі, що має наслідком накопичення заборгованості перед підприємствами житлово-комунальної галузі та призводить до погіршення фінансово-господарського стану цих підприємств.

Загальний обсяг простроченої заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги протягом 2008 року збільшився на 6,5% і станом на 01.01.2009 р. склав 6,6 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця м. Кам'янця-Подільського становив 65,0 грн. і перебуває на помірному рівні.

Постійне зростання вартості енергоносіїв, у тому числі для населення та бюджетних установ міста, призводить до додаткового навантаження на бюджет міста як у зв'язку з компенсаційними виплатами підприємствам житлово-комунального комплексу, так і прямим фінансуванням вартості енергоносіїв для бюджетних організацій.

Транспортне обслуговування в м. Кам'янці-Подільському забезпечується автомобільним та залізничним транспортом. Станом на 01.01.2009 р. у Кам'янці-Подільському нараховується 30 автобусних маршрутів. У 2008 році перевезено 49,8

тис. т вантажів, що на 4,3% більше, ніж за 2007 рік, послугами пасажирського транспорту скористались 15 287,2 тис. пасажирів, що на 15,0% більше, ніж у попередньому році.

Земельні ресурси та комунальна власність

Кам'янець-Подільська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. За рішенням ради виконуються усі майнові операції, у тому числі об'єкти права комунальної власності можуть передаватися у постійне або тимчасове користування юридичним і фізичним особам, надаватися в оренду, продаватися та купуватися, використовуватися як застава. Міська рада вирішує також питання відчуження об'єктів права комунальної власності та визначає доцільність, порядок та умови відчуження. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до місцевого бюджету і спрямовуються на фінансування заходів, передбачених бюджетом розвитку.

Активна політика міської ради у попередніх періодах з реалізації майна комунальної власності, а також те, що значна територія міста відноситься до історико-архітектурного заповідника, створює суттєві обмеження щодо розпорядження нерухомими активами міста Кам'янець-Подільського. Внаслідок цього територіальна громада не має у своєму розпорядженні достатні ресурси комунального майна та земельного фонду, що можуть бути реалізовані з метою наповнення бюджету розвитку.

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради. При цьому визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України. Протягом 2004-2008 рр. до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Кам'янець-Подільського надійшло доходів від відчуження майна загальним обсягом 35,1 млн. грн.

Загальний обсяг надходжень від відчуження земель несільськогосподарського призначення протягом 2004-2008 рр. складає 18,7 млн. грн. Найбільший обсяг коштів від відчуження земельних ділянок надійшов до бюджету міста у 2008 році, що пов'язано з розробленням, затвердженням та введенням у дію протягом відповідного періоду нормативних актів щодо набуття на аукціоні права на оренду земельних ділянок.

Можна прогнозувати, що тенденція до падіння попиту та, як наслідок, цін на земельні ділянки спричинена загальною негативною макроекономічною динамікою у країні, буде характерна для Кам'янець-Подільського у 2009 році. Це, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити процес реалізації програм капітального розвитку.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Кам'янець-Подільського було представлено у форматі бюджетного балансу

Бюджет міста Кам'янець-Подільського у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Податкові надходження	24 623,0	30 550,0	37 436,6	55 552,7	72 224,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	3 122,8	8 002,7	10 303,8	13 653,7	17 285,3
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	29 872,8	42 303,0	66 767,4	80 891,0	125 501,4
Операційні надходження всього	57 618,6	80 855,8	114 507,8	150 097,4	215 011,1
Поточні видатки	38 802,2	58 378,8	71 803,9	100 154,8	135 305,2
Субсидії та поточні трансферти	14 858,6	18 141,4	38 820,2	37 516,5	62 893,0
Операційні видатки всього	53 660,8	76 520,1	110 624,1	137 671,3	198 198,2
Операційний баланс	3 957,8	4 335,6	3 883,7	12 426,2	16 812,9
Фінансовий дохід	0,8	2,4	481,8	837,9	688,9
Фінансовий баланс	0,8	2,4	481,8	837,9	688,9
Поточний баланс	3 958,6	4 338,1	4 365,5	13 264,1	17 501,8
Капітальні надходження	14 665,9	11 642,6	7 971,4	11 324,1	8 140,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 486,5	5 294,1	14 804,7	6 800,2	5 149,1
Капітальні надходження всього	16 152,4	16 936,7	22 776,1	18 124,3	13 289,8
Капітальні видатки	6 231,3	17 174,6	17 689,8	20 293,9	29 630,9
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	11 618,5	608,3	566,1	3 022,0	2 140,3
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	488,5	2 929,1	7 546,1	3 774,0	4 279,1
Капітальні видатки всього	18 338,3	20 712,0	25 801,9	27 089,9	36 050,2
Капітальний баланс	-2 185,9	-3 775,2	-3 025,8	-8 965,6	-22 760,4
Баланс після капітальних видатків	1 772,6	562,9	1 339,7	4 298,4	-5 258,6
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	-0,2	-1,9	-8,7	-27,6	-0,6
Профіцит/дефіцит	1 772,8	564,8	1 348,3	4 326,0	-5 258,0
БАЛАНС	0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Кам'янець-Подільської міської ради

Протягом 2004-2008 рр. бюджет м. Кам'янець-Подільського зберігав позитивне сальдо операційного балансу бюджету, який за виключенням 2006 року мав сталу тенденцію до збільшення. Профіцит операційного балансу в аналізованому періоді підтримувався його позитивним значенням як за загальним так і спеціальним фондами. Додане значення операційного балансу бюджету свідчить про спроможність за рахунок поточних доходів забезпечувати фінансування поточних видатків бюджету (заробітна плата та нарахування на неї, оплата медикаментів, продуктів харчування, комунальних послуг бюджетних установ, тощо). У той же час погіршення динаміки економічного розвитку міста, спричиненої кризовими явищами в економіці України, призведе до уповільнення темпів зростання операційних доходів, що за одночасного збереження високого темпу зростання

операційних видатків матиме наслідком утворення негативного сальдо операційного балансу бюджету міста.

У структурі операційних надходжень бюджету м. Кам'янець-Подільського найбільша питома вага припадає на трансферти.

Основною складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Кам'янець-Подільського протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, оскільки за розрахунками Міністерства фінансів України прогнозний обсяг доходів бюджету міста, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, був недостатнім для фінансування відповідних витрат. При цьому слід зазначити, що якщо у 2007 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 64,2%, то у 2008 році – 73,9%. А відповідно до планових показників міського бюджету на 2009 рік зазначене співвідношення становило 85,6%.

Стабільне зростання операційних надходжень протягом аналізованого періоду обумовлювалось також щорічним збільшенням обсягу податкових надходжень, зокрема податку з доходів фізичних осіб, чому сприяло постійне збільшення середньомісячної заробітної плати у місті, а також чисельності працюючих. Суттєве зростання обсягу податкових надходжень у 2007 році визначалося збільшенням з 01.01.2007 р. ставки оподаткування податком на прибуток фізичних осіб з 13% до 15%. При цьому у 2008 році, у зв'язку з застосуванням (у жовтні-грудні відповідного року) адміністрацією багатьох підприємств та організацій м. Кам'янець-Подільського вимушених адміністративних відпусток та скорочень робочого часу, що було пов'язано з суттєвим погіршенням результатів господарської діяльності цих підприємств, темп зростання обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб у місті уповільнився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, на 18,4 в. п. Це відповідно вплинуло на темп зростання обсягу податкових надходжень.

На обсяги надходжень до бюджету м. Кам'янець-Подільського платежів, штрафів та інших операційних надходжень у 2004-2008 рр. значною мірою впливали обсяги власних надходжень бюджетних установ, а саме інших джерел надходжень бюджетних установ.

Слід зазначити, що починаючи з 2007 року, короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку до бюджету міста не залучалися, що свідчить про відповідність графіка фінансування видаткових статей загального фонду динаміці відповідних надходжень протягом 2007-2008 рр.

З метою розширення джерел доходної частини бюджету, починаючи з 2005 року, Кам'янець-Подільська міська рада здійснювала активні операції з тимчасово вільними залишками бюджету міста шляхом їх розміщення на депозит. Надходження до бюджету міста відсоткових платежів разом з відсутністю необхідних видатків на обслуговування боргових зобов'язань забезпечило позитивне значення фінансового балансу бюджету міста.

Капітальний баланс бюджету міста Кам'янця-Подільського протягом 2004-2008 рр. був негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. Утворення значного (22,8 млн. грн.) негативного капітального балансу бюджету міста у 2008 році пов'язано з тим, що у відповідному бюджетному періоді скоротились надходження до бюджету розвитку міської ради, які є основним джерелом фінансування капітальних видатків з бюджету міста.

Слід зазначити, що переважання позитивного сальдо операційного балансу бюджету міста над негативним сальдо капітального балансу у 2004-2007 рр. забезпечувало виконання бюджету міста з профіцитом. При цьому у 2008 році бюджет міста було виконано з дефіцитом обсягом 5,3 млн. грн., у тому числі дефіцит загального фонду склав 2,3 млн. грн., дефіцит спеціального фонду – 3,0 млн. грн.

Виконання бюджету міста з профіцитом у 2004-2007 рр. забезпечувало підтримку ліквідності бюджету на помірному рівні (3,6-5,7%). Дефіцит, який утворився за наслідками виконання бюджету міста у 2008 році, було покрито за рахунок залишків коштів на рахунках місцевого бюджету, а також за рахунок повернення тимчасово вільних бюджетних коштів з депозитних рахунків, що відповідно мало наслідком зменшення показника ліквідності бюджету. Так, показник ліквідності бюджету у 2008 році був на низькому рівні та становив 1,7%, у т. ч. за загальним фондом склав 0,8%, за спеціальним – 4,5%.

Виконання доходної частини бюджету протягом 2004-2008 рр.

Для доходної частини бюджету міста Кам'янця-Подільського в 2004-2008 рр. характерною була тенденція до збільшення обсягу надходжень. При цьому якщо у 2005-2007 рр. темпи зростання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів щорічно збільшувались, то у 2008 році, у зв'язку з загостренням кризових явищ в економіці України, темп зростання доходів бюджету міста без урахування трансфертів уповільнився, порівняно з відповідним бюджетним періодом, на 23,9 в. п. і склав 120,9%.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста Кам'янця-Подільського у 2004-2008 рр. були типовими для більшості місцевих бюджетів України. Найвагомими джерелами формування доходів бюджету міста були офіційні трансферти та податкові надходження.

Складовою частиною офіційних трансфертів до бюджету м. Кам'янця-Подільського протягом зазначеного періоду була дотація вирівнювання з Державного бюджету, обсяг якої у 2004-2008 рр. збільшувався. Зокрема у 2008 році обсяг дотації вирівнювання збільшився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, на 49,9%.

Протягом 2004-2008 рр. обсяг доходної частини загального фонду бюджету м. Кам'янця-Подільського зростав як за рахунок збільшення обсягу власних доходів бюджету, так і закріплених. Слід зазначити, що затверджений на 2007 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Кам'янця-

Подільського було перевиконано на 26,2%. При цьому у 2008 році зазначений показник було перевиконано на 12,8%.

У структурі закріплених доходів бюджету м. Кам'янця-Подільського у 2004-2008 рр. найбільша питома вага (73%-83%) припадала на податок з доходів фізичних осіб. У 2008 році під впливом погіршення результатів господарської діяльності, передусім, промислових підприємств міста, що, відповідно, негативно відбилося на динаміці зростання фонду оплати праці на цих підприємствах, темп приросту надходжень податку з доходів фізичних осіб уповільнився і склав 31,2%. При цьому затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб було виконано на 99,9%. Слід зазначити, що збереження негативних тенденцій розвитку промислового комплексу міста, суттєво уповільнюватиме темпи зростання доходної частини загального фонду бюджету міста.

Для бюджету м. Кам'янця-Подільського характерним є прийнятний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку – зокрема у 2008 році на 10 найбільших платників податку з доходів фізичних осіб припадало 26,0% загального обсягу надходжень податку.

Обсяги доходної частини спеціального фонду бюджету м. Кам'янця-Подільського у 2004-2008 рр. визначалися динамікою власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку. Обсяг надходжень до бюджету розвитку у 2008 році зменшився, порівняно з попереднім бюджетним періодом, на 28,1%. Продаж майна комунальної власності протягом 2004-2008 рр. мав тенденцію до скорочення через зменшення кількості об'єктів, які можуть бути реалізовані, а також у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні. Можна прогнозувати, що така ситуація збережеться і у 2009 році, що, безумовно, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку та може ускладнити реалізацію програм капітального розвитку міста.

Виконання видаткової частини бюджету протягом 2004-2008 рр.

У зв'язку із щорічним збільшенням обсягів доходної частини бюджету м. Кам'янця-Подільського обсяги виконання видаткової частини бюджету міста протягом 2004-2008 років теж збільшувались. Щорічне збільшення видаткової частини бюджету міста у аналізованому періоді забезпечується зростанням обсягів фінансування, передусім, установ бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, культура тощо), а також видатків на державне управління.

Недовиконання у повному обсязі планових обсягів видатків за окремими видатковими статтями бюджету, віднесеними до основних, мало наслідком утворення кредиторської заборгованості бюджету міста обсягом 1,6 млн. грн. станом на 01.01.2009 р. Таким чином, погашення у 2009 році кредиторської заборгованості, що утворилась за результатами виконання бюджету 2008 року, створюватиме додаткове навантаження на бюджет міста.

Структура видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією у 2004-2008 рр. характеризується значною питомою вагою поточних видатків (75,0-86,2%) у загальному обсязі видаткової частини бюджету. При цьому питома вага захищених статей видатків загального фонду бюджету міста Кам'янця-Подільського у зазначеному періоді теж була високою (87,7-90,8%).

Незважаючи на те, що обсяги капітальних видатків у 2005-2008 рр. збільшувались, їх питома вага у загальному обсязі видатків є невисокою (менше ніж 25%). Це свідчить про те, що основними напрямками спрямування коштів залишаються, передусім, захищені статті видатків.

Бюджет міста на 2009 рік

Плановими показниками на 2009 рік обсяг доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду було зменшено на 16,2%, порівняно з виконанням у 2008 році. За загальним фондом доходи бюджету міста було затверджено в обсязі 137,3 млн. грн. Темп збільшення надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносно показника виконання у 2008 році склав 97,7%. Темп збільшення власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносно показника виконання у 2008 році, склав 109,7%.

Темп збільшення надходжень податку з доходів фізичних осіб, запланованих на 2009 рік, порівняно з фактичним виконанням у 2008 році, складає 97,0%. Фактично протягом січня-березня 2009 року виконання річного плану за зазначеним джерелом доходів міського бюджету на 2009 рік становило 22,5%.

Рішенням Кам'янець-Подільської міської ради про міський бюджет на 2009 рік від 20.01.2009 р. № 2 не було враховано надходження офіційних трансфертів за винятком дотації вирівнювання. При цьому якщо у 2008 році співвідношення дотації вирівнювання до фактично виконаного обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів складало 73,9%, то відповідно до планових показників міського бюджету на 2009 рік – 85,6%. Розподіл інших міжбюджетних трансфертів (субвенцій та дотацій) здійснюватиметься шляхом внесення змін до бюджету міста на поточний бюджетний період.

Запланований на 2009 рік обсяг доходної частини спеціального фонду бюджету м. Кам'янця-Подільського без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду, було затверджено в обсязі 8,4 млн. грн. (на 65,5% менше за фактичний показник виконання у 2008 році). Передусім, це спричинено відсутністю запланованих надходжень до бюджету розвитку, що відповідно позначилось на відсутності видатків на 2009 рік за статтею «Будівництво».

Рівень виконання річного плану надходжень до бюджету розвитку Кам'янець-Подільської міської ради протягом січня-березня 2009 року становило 5,1% від запланованого на 2009 рік, у т. ч. надходження від реалізації майна становили 0,9% від річного плану, а від продажу землі – 26,5%.

Видаткова частина бюджету м. Кам'янець-Подільського на 2009 рік затверджена в обсязі 145,4 млн. грн. У 2009 році не передбачається зростання обсягу видатків бюджету міста на фінансування більшості основних галузей бюджетної сфери та державного управління.

Слід зазначити, що плановими показниками на 2009 рік обсяги окремих видаткових статей («Соціальний захист і соціальна допомога», «Житлово-комунальне господарство», «Транспорт»), планування та виконання обсягів видатків за якими прямо пов'язане з перерахуванням з Державного бюджету офіційних трансфертів до бюджету міста було зменшено, порівняно з виконанням у 2008 році. Коригування планових обсягів видатків за цими статтями буде здійснюватись шляхом внесення змін до бюджету міста на поточний бюджетний період після розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів.

Боргові зобов'язання міста

Станом на 01.01.2009 р. прямі боргові зобов'язання Кам'янець-Подільської міської ради відсутні, та обсяг прямого боргу дорівнює нулю.

Консолідований борг міста станом на 01.07.2008 р. з урахуванням складає 4 088,1 тис. грн., у тому числі:

- 3 501,1 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість комунальних підприємств м. Кам'янця-Подільського;
- 587,0 тис. грн. – непогашений залишок за кредитами комунальних підприємств міста.

Перспективи залучення коштів у майбутньому

Кам'янець-Подільська міська рада у 2009 році планує здійснити випуск облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 20,0 млн. грн. двома серіями обсягом по 10 млн. грн. кожна. Термін обігу серії 1-А – 3 роки 5 місяців, а серії 1-В – 4 роки. Кошти від розміщення облігації планується спрямувати на реконструкцію доріг міста.

З урахуванням здійснення запланованого запозичення обсяг прямого боргу Кам'янець-Подільської міської ради становитиме 20,0 млн. грн. Таким чином, прогнозне пряме боргове навантаження (питома вага прямого боргу у структурі затвердженого на 2009 рік обсягу доходної частини бюджету м. Кам'янця-Подільського без урахування трансфертів) складе 24,2%, що є високим борговим навантаженням на бюджет міста.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг міста Кам'янця-Подільського підтверджено на рівні **aaBB+**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К. Самойлова

**Старший фінансовий аналітик відділу
муніципальних рейтингів**

О. І. Луценко

Додатки

Бюджет м. Кам'янця-Подільського у форматі бюджетного балансу у 2046-2008 рр., тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Податкові надходження	24 623,0	30 550,0	37 436,6	55 552,7	72 224,4
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	3 122,8	8 002,7	10 303,8	13 653,7	17 285,3
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	29 872,8	42 303,0	66 767,4	80 891,0	125 501,4
Операційні надходження всього	57 618,6	80 855,8	114 507,8	150 097,4	215 011,1
Поточні видатки	38 802,2	58 378,8	71 803,9	100 154,8	135 305,2
Субсидії та поточні трансферти	14 858,6	18 141,4	38 820,2	37 516,5	62 893,0
Операційні видатки всього	53 660,8	76 520,1	110 624,1	137 671,3	198 198,2
Операційний баланс	3 957,8	4 335,6	3 883,7	12 426,2	16 812,9
Фінансовий дохід	0,8	2,4	481,8	837,9	688,9
Фінансовий баланс	0,8	2,4	481,8	837,9	688,9
Поточний баланс	3 958,6	4 338,1	4 365,5	13 264,1	17 501,8
Капітальні надходження	14 665,9	11 642,6	7 971,4	11 324,1	8 140,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	1 486,5	5 294,1	14 804,7	6 800,2	5 149,1
Капітальні надходження всього	16 152,4	16 936,7	22 776,1	18 124,3	13 289,8
Капітальні видатки	6 231,3	17 174,6	17 689,8	20 293,9	29 630,9
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	11 618,5	608,3	566,1	3 022,0	2 140,3
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	488,5	2 929,1	7 546,1	3 774,0	4 279,1
Капітальні видатки всього	18 338,3	20 712,0	25 801,9	27 089,9	36 050,2
Капітальний баланс	-2 185,9	-3 775,2	-3 025,8	-8 965,6	-22 760,4
Баланс після капітальних видатків	1 772,6	562,9	1 339,7	4 298,4	-5 258,6
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	-0,2	-1,9	-8,7	-27,6	-0,6
Профіцит/дефіцит	1 772,8	564,8	1 348,3	4 326,0	-5 258,0
БАЛАНС	0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Кам'янець-Подільської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 2

Фінансування бюджету м. Кам'янця-Подільського з розбивкою за загальним та спеціальним фондами у 2004-2008 рр., тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Профіцит/дефіцит	1 772,8	564,8	1 348,3	4 326,0	-5 258,0
Фінансування	-1 772,8	-564,8	-1 348,3	-4 326,0	5 257,9
Зміни залишків	-1 772,8	16,7	70,2	-6 326,0	5 257,9
залишок на початок року	1 099,7	2 872,5	2 855,8	2 785,6	9 111,7
залишок на кінець року	2 872,5	2 855,8	2 785,6	9 111,7	3 853,8
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-581,5	-1 418,5	2 000,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	5 602,5	9 996,0	8 615,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	581,5	7 021,0	7 996,0	8 615,0
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	10 227,2	450,0	2 750,0	0,0	0,0
Повернено	10 227,2	450,0	2 750,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0	0,0	0,0	0,0	-5 258,0

Джерело: Фінансове управління Кам'янець-Подільської міської ради